

Uppföljning Ideell kraft 2015

Bakgrund

Ideell kraft har genomförts vid två tidigare tillfällen, med stöd från Västra Götalandsregionen. Först som en nationell konferens 2011 och sedan som en regional 2012, där det ideella arbetet lyftes fram på olika sätt. Konferenserna gav goda resultat och lyfte också fram nya frågeställningar. Konferenserna kring ideell kraft har varit en manifestation av det ideella arbetets betydelse för kulturarvet och det var en mötespunkt där offentliga och ideella aktörer inom regionen kunnat mötas och diskutera, och där man strävat efter att ta utgångspunkt från de ideellas behov och förutsättningar. Under 2015 fick NAV möjlighet att genomföra ytterligare en konferens med detta tema. Under 2015 ingick NAV och de olika hembygdsförbunden i regionen in i en tätare samverkan och det var naturligt för NAV att ta med Hembygdsförbunden i genomförandet. Innovatum var den offentliga part som medverkade i planering och genomförande.

I januari 2015 samlades representanter från de olika hembygdsförbunden, NAV och Innovatum för att samtala om vad som skulle göras i frågan. Vid detta möte beslutades att gruppen skulle arbeta utifrån de ideella parternas behov. De ideella parterna kom fram till att behovet inte var någon stor konferens utan snarare flera möten, där nära samtal mellan de ideella och kommuner skulle främjas. Fyra seminarier med likande upplägg var förslaget. Önskan var att dessa möten skulle komma nära och ge aktion!

Detta var ett vågat grepp, men enighet fanns redan från start att detta kunde vara värt att testa. Om det blev lyckat kunde det byggas vidare med fler möten. Den gemensamma planeringen ledde fram till följande utgångspunkter:

- Behov: Öka förståelse och närhet mellan ideella och offentliga lokalt. Se vikten av de ideellas engagemang och kunskap. Mer aktion.
- Mål: Fyra seminarier spritt över regionen. Minst två kommuner/områden vid varje. Perspektivmöten mellan de lokala offentliga och det ideella. Leda till handling.

(Inbjudan bifogas)

Uppföljningen har gjort gemensamt av Hembygdsförbunden, NAV och Innovatum.

Arbetsgrupp och process

Hela arbetsprocessen har fokuserat på det som även träffarna skulle handla om; samverkan, och då specifik samverkan mellan det offentliga och det ideella. Vad förväntar vi oss uttalat av varandra och hur samverkar vi på bästa sätt? Planeringen har skett genom ett antal möten, tätt samarbete och med bra deltagande och engagemang. Hembygdsförbunden och NAV har, tillsammans med Innovatum, varit i centrum för planeringen och det har sedan skett en lokal planering kring de enskilda seminarierna.

Det finns tydliga erfarenheter att dra av planeringsprocessen. Ett arbete som i grunden är en gemensam process kan ibland upplevas som mer komplicerat, men ger mer kunskap om varandra. Allas kunskap och erfarenhet får ta plats i processen. Detta är något vi uppnått i processen. När man har en delad process med flera parter som är parallellt ansvariga för olika delar är det viktigt att det finns tydliga avstämningar och beslut under arbetet. Samtidigt har det

varit viktigt att processen varit gemensam och fått pröva sig fram. Det har lett till ökad förståelse mellan parterna och bättre förutsättningar för kommande samarbeten.

Planering och genomförande har utförts av olika aktörer med delvis olika perspektiv. Dessa olika perspektiv har påverkat utformningen av seminarierna. De ideella parterna har varit NAV och de olika hembygdsförbunden i regionen, vilket under arbetets gång har samlats under Hembygd Väst. Offentlig part har varit Innovatum. Inför varje seminarium delades den stora arbetsgruppen in i lokala arbetsgrupper där de ideella aktörerna ansvarade för lokal planering och förankring och Innovatum tog ansvar för att planera och leda workshopdelen på seminarierna.

Inbjudan

Inbjudan syftade till att man skulle matcha ihop ideella aktörer med kommuner. Bland de ideella riktades inbjudan främst till aktörer inom kulturarvet, men beslut fanns att om andra ideella parter visade intresse skulle dessa få komma, då en bred samverkan önskades och som en anpassning till den lokala situationen. Gentemot kommunerna riktades inbjudan till flera delar, bl.a. kultur/ fritid, samt turistsamordnare.

Den första inbjudan gick ut innan sommaren. I september månad blev det snabba ryck. Inbjudan med program färdigställdes och skickades ut till NAV:s alla medlemsföreningar, hembygdsförbundens alla medlemsföreningar och till alla kommuner via Västarvet och i några fall även genom kommunalförbunden. Det genomfördes också direktutskick i lokala nätverk. Vi inser i efterhand att vi även borde använt sociala medier, annons i tidningar och pappersutskick direkt till föreningar. Alla föreningar som bjöds in skulle ombetts att också själva kontakta kommunen för önskan om delaktighet.

Inbjudan upplevdes också svår att förstå och skulle ha varit lättare i sitt tilltal och med mer info för den som så önskade på hemsidor. Den borde varit mer anpassad för de olika platserna och mötena. Nu angavs exempelvis att Conny Brännberg skulle vara talare och så blev det inte på alla platser och att inte få det som utlovats upplevdes negativt. Det var svårt att få en generell regional inbjudan att också ha en tydlig lokal förankring. Kring detta tar vi stora lärdomar inför framtiden och det är av stor betydelse att ansvarsfördelning och beslut kring inbjudan och utskick blir tydligt.

Seminarierna och dess genomförande

I planeringen sattes målsättningen att fyra seminarier skulle genomföras, vilket även skedde. Under planeringens gång föll en kommun bort men en annan kommun tillkom på ett positivt sätt. Seminarier genomfördes i Mellerud, Vårgårda, Mariestad och Munkedal. De var spridda över regionen, hade samma grundutformning, men var ändå olika i sitt genomförande beroende på den lokala strukturen, deltagarna och den lokala arbetsgruppen.

Seminarierna lades upp så att förmiddagen främst innebar en omvärldsanalys med den regionala kulturpolitiken tillsammans med Överenskommelsen, landskapskonventionen, FARO-konventionen, den Europeiska koden och där projekt som IMVG och Kompetensväxling föredrogs som vägar till stöd för förbättrade relationer mellan offentliga och ideella aktörer. Eftermiddagens workshops syftade till ökad förståelse för varandras olika förutsättningar för samverkan, kunskap om vad varandras nulägen och utmaningar samt möjligheter till att bidra till varandras verksamheter och aktiviteter.

De fyra seminarierna blev olika och deltagandet såg också olika ut. Önskan var att det vid varje träff skulle finnas flera representanter från både kommun och det ideella, från flera olika verksamheter inom kommunerna. Målet var att minst två olika kommunal verksamhetsområden

var representerade vid varje seminarium och så blev det också. Det hade dock varit önskvärt att fler verksamhetsområden närvarit och att det varit en ännu större bredd av representanter från varje kommun.

Deltagarna såg mycket positivt på den överblick som VG regionen gav i inledningen. Det var något svårt för flera deltagare att greppa Överenskommelsen och de korta inspel som gavs kring resterande processer och program och dessa blev inte bra i proportion förhållande till varandra. Överlag har deltagarna också gett positiv respons på att eftermiddagen gav utrymme till samtal och kunskapsutbyte. För en del uppfattades dock inte arbete med postit-lappar m.m. som den bästa arbetsformen. Vår uppfattning är dock att flertalet deltagare uppskattat arbetsformen. Vi brottades mycket med att nå fram till aktion, att mötena skulle leda fram till handling och konkret samverkan. Kopplingen mellan representanter från kommun respektive förening blev inte alltid så bra som vi skulle önskat, vilket påverkade frågeställningarna. När det fanns en bredd av representanter från både ideell och offentliga parter från samma kommun var det lättare att göra frågeställningar som var riktade mot aktion.

Genomförandet klarade i hög utsträckning av att anpassa sig till de olika förutsättningarna.

Vi upplever att arbetsformen har fungerat. I Mariestad och Munkedal fanns det några som inte deltog i formen men annars flöt det på bra. Glädjande att både de ideella och de kommunala/offentliga medverkade aktivt.

Två av seminarierna hölls i lokaler som på olika sätt står nära de ideella parterna, Tånga Hed och Hällevadsholms Folkets Hus. Två av mötena var i lokaler som var i offentlig regi och bokade via kommunerna, Dalslands Center i Häverud och Trädgårdskolan i Mariestad. Smidigast genomförande var där ideella parter själv var tydliga värdar på plats, vilket är en intressant lärdom att ha med sig.

Sammanfattningsvis svarade vi på behoven och uppfyllde de mål vi satt upp. Det blev fyra seminarier och ett stort antal deltagare från både offentliga och ideella parter.

Summering av seminarierna

Fyra seminarier genomfördes under november månad 2015.

170 personer deltog i seminarierna fördelade på:

Vårgårda: 31 personer

Mellerud: 30 personer

Mariestad: 67 personer

Munkedal: 42 personer

Representanter från ideella/offentliga verksamma inom 20 kommuner deltog:

Den geografiska spridningen är god förutom i Göteborgsregionen där inget seminarium hölls.

Två seminarier hölls inom Fyrbodalsområdet.

Antal föreningar som deltog:

Mariestad: 19 föreningar

Mellerud: 8 föreningar

Munkedal: 12 föreningar

Vårgårda: 7 föreningar

Totalt var 46 föreningar representerade. Många deltagare uppgav att de representerade fler än den förening som de anmält sig för. Detta kan tolkas som att spridningen av kunskapen kring Ideell kraft omfattar fler än de föreningar som formellt anmält sig. Några deltagare hade även fler flera roller, både ideellt och offentligt.

Representanter från VGR politik och/eller tjänstemän deltog i samtliga seminarier.

Representant för den sociala ekonomin i Överenskommelsen VGR deltog i 3 av fyra seminarier. Seminarierna ledde också fram till mediabevakning genom tre artiklar i lokalpress.

Nästa steg

Det finns några tydliga resultat som framkommer av den analys som gjorts av samtliga seminarium och det är i hög utsträckning liknande frågeställningar som framkommer vid de olika mötena. Gemensamt för alla seminarier var efterfrågan av medlemsrekrytering, kompetensväxling (möte med unga), flyktingfrågan och turismutveckling, samt en bättre och mer kontinuerlig kontakt mellan förening och kommun.

Ett annat resultat är ett tydligt erfarenhetsutbyte som både visar på gemensamma utmaningar och goda exempel. Det framkom också en rad lokala kontakter och lösningar som de enskilda aktörerna får ta vidare själva. Detta är inte de arrangerande organisationernas uppgift eller roll.

Vi menar också att själva formen för mötena i sig gav resultat, vilka mer handlar om förutsättningar för fortsatt samverkan samt nya kontakter, än att det bara handlar om konkreta aktiviteter. Det finns ett behov av att fortsätta detta arbete med liknande metoder för att stärka samverkan mellan föreningar och ideella aktörer.

Det är möjligt att vidare analysera utkomsten av materialet för att kunna bygga vidare på ett bra sätt. Alla är överens om att detta var en lyckad test, som vi vill utveckla vidare med gemensamma lärdomar.

Det har skickats ut ett tack till alla deltagare med material. Alla på plats informerades att mötena skulle dokumenteras genom det skriftliga resultat som framkom under mötena. Samtidigt meddelades att de viktigaste resultaten av samtalen var dem man själv tog med sig direkt. Alla parter blev uppmuntrade att driva vidare och engagera sig i dem möjligheter som seminarierna gav. Vi ser nu att det finns lokala initiativ som drivits vidare men det finns ingen övergripande bild av hur mycket action det egentligen har blivit?

Vid ett av arbetsmötena beslutades att ha någon som följde alla fyra seminarier och kan göra reflektioner från plats till plats. Detta har inte skett men genom att många deltagit på två eller flera seminarier finns det ändå en god överblick. Det hade varit bra om det varit möjligt att genomföra en gemensam dokumentation, där extern part hade behövts.

Det har varit ett mycket positivt arbete, såväl i planeringen som genomförandet av seminarierna, som har gett förbättrade förutsättningar för vidare samverkan mellan ideella och offentliga aktörer inom kulturarvet i Västra Götaland.

NAV – industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Genom Einar Brodin, vice ordförande

Bilaga: Inbjudan